

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№4

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026
APREL



Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar



Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

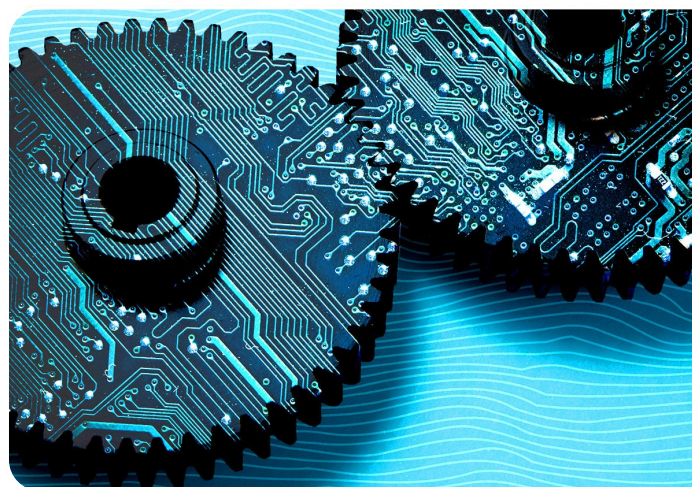
ROAD

INDEX
COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU



ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ



muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti



MUNDARIJA

STRATEGIC INTEGRATION OF BUSINESS PLANNING AND FORECASTING IN INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	11
Sharipov K.A., Ismatullayev T.R.	
ВКЛАД БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ В СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ МАХАЛЛЕЙ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН: МЕХАНИЗМЫ, ДИНАМИКА И СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ	21
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
BUDJET TASHKILOTLARIDA XARAJATLARNI REJALASHTIRISH VA MOLIVAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH.....	27
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
FERMER XO'JALIKLARINI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA SUBSIDIYA AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	32
Xakimov Zafar Ibragimovich	
IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA DAVLAT INNOVATSION VA INVESTITSION SIYOSATINING O'RNI	38
Xaydarova Yorqinoy Asqar qizi	
QURILISH SANOATIDA KORXONALARNI MOLIVALASHTIRISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLARI.....	44
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
ОСОБЕННОСТИ ВЫБОРА СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА	50
Абдуллаева Матлуба Нематовна, Акбаров Муфаррах Мухитдиновна	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ КОМПАЕНС-КОНТРОЛЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УЗБЕКИСТАНЕ	56
Халтурдиев Айтмурат Маратович	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING ICHKI BELGILARI	64
Satova Lolaxon Ergashevna	
INNOVATSION YONDASHUVLAR ASOSIDA OZIQ-OVQAT KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH MEKANIZMLARI	71
Pulatov Abdullo	
MAJBURIY IJRO ETISH CHORALARINI TAKOMILLASHTIRISH: MILLIY VA XORIJIY TAJRIBA.....	76
Axmedov Zafarjon Zokirjon	
МОДЕЛЬ ИНТЕГРИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ ESG-ТРАНСФОРМАЦИИ И ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ЕЁ РЕАЛИЗАЦИИ НА ПРЕДПРИЯТИИ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВКИ	80
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
KORPORATIV KORXONALARDA KAPITALNI BUDJETLASHTIRISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	85
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
INNOVATSION MENEJMENTDA KOMMUNIKATSIYA VA TASHKILIY MOSLASHUVCHANLIKNING ROLI: O'ZBEKISTON SHAROITI MISOLIDA	92
Atamatov Abdusalil Salomovich	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING AHAMIYATI VA UNING SALOHİYATINI BELGILOVCHI OMILLAR	97
Qodirov Baxodir Tursunovich, To'rayev Qaxramon Zokirjonovich	



NAMANGAN VILOYATIDA AYOLLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA TADBIRKORLIK MUHITINI BAHOLASH	103
Raximova Moxigul Isroiljonovna	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TO'G'RIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB ETISH BILAN BOG'LIQ MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	107
Davitova Shaxzoda Doniyor qizi	
ANALYSIS OF THE FORMATION OF MARKET DEMAND AND THE ESTABLISHMENT OF EQUILIBRIUM IN A MARKET ECONOMY	112
Kamilova Nargiza	
BO'LAJAK FIZIKA O'QITUVCHILARINI NANOTEXNOLOGIYA SOHASIDAGI BILIMLARNI TAQDIM ETISHGA VA O'QITISHGA TAYYORLASH METODIKASI	115
Sottarov Abdulvali Umirqulovich	
INTEGRATING AI INTO STRATEGIC MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	120
Uktamova Durdona Bakhtiyor qizi, Sultonali Umaraliyevich Mekhmonov	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA IJTIMOIIY HISOBOTLAR VA ULARNING AHAMIYATI	130
Sayfullayev Mexroj Sayfullayevich	
SANOAT KLASSTERINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI.....	135
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLIGINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	140
Yangiboev Rustam Berdiyrovich	
MINTAQA IQTISODIY O'SISH DRAYVERLARINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY XAVFLARNI BOSHQARISH MEKANIZMLARI.....	145
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
ЭКОЛОГИЯ ТУРИСТА КАК МЕТОД СОЗДАНИЯ КОМФОРТНОЙ И УСТОЙЧИВОЙ СРЕДЫ ДЛЯ ПУТЕШЕСТВЕННИКОВ.....	149
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
BINO VA INSHOOTLARNI BARPO ETISHDA PREFABRIKATSIYALASHGAN HAMDA MODULLI QURILISH TIZIMLARINI AQLLI BOSHQARUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	152
Solijonov Javoxirmirzo Obidjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA AKSIYADORLIK TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	163
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	
O'ZBEKISTONDA KO'CHAT YETISHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	169
Abdufarmonov Farrux Faxriddinovich	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTGA YO'NALTIRILGAN QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI SIFATI VA XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQLIGI TAHLILI	174
Safarova Muxabbat Radjabovna	
TIJORAT BANKLARI DEPOZIT SIYOSATI VA DEPOZIT BAZASI DINAMIKASINING BANK LIKVIDLIGIGA TA'SIRI	178
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ISLOMIY MOLIYANING BANK TIZIMIGA INTEGRATSIYASI: MUAMMOLAR, IMKONIYATLAR VA TRANSFORMATSIYA YO'NALISHLARI	186
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
SAMARQAND VILOYATI SANOATINING HUDUDIIY TARKIBINI TAKOMILLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI.....	190
Uralov Eliboy Omonovich	



DIVERSIFIKATSIYALASHUV ASOSIDA QURILISH TARMOG'I RIVOJLANISHINI KO'P OMILLI BOG'LANISHLAR ASOSIDA MODELLASHTIRISH.....	194
Yembergenova Aynur Aydosbaevna	
ЩЕБЕНОЧНО-МАСТИЧНЫЙ АСФАЛЬТОБЕТОН В КИТАЕ: СОСТАВ, СВОЙСТВА, ИННОВАЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	201
Карабаев Абдужаббор Мелиевич, Занг Хайфей	
TADBIRKORLIK FAOLIYATIDA SUBYEKTIV RISKNI SHAKLLANTIRUVCHI KOGNITIV OMILLAR VA ULARNI BOSHQARISH MEKANIZMLARI	205
Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov	
HOMILADOR AYOLLAR UCHUN MAXSUS KIIYIMLARNI LOYIHALASHDA ISTE'MOLCHILAR TALABLARINI O'RGANISH	211
D.Sattarova, U.Vakhidova, D.Madiyarovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI DAROMADLARIGA TA'SIR ETUVCHI STATISTIK INDIKATORLAR TIZIMINING METODOLOGIK ASOSLARI VA ULARNING TAHLILIIY IMKONIYATLARI	217
Atayev Jaxongir Erkinovich	
KICHIK BIZNES INVESTITSION KREDITLARINI TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MOLIYALASHTIRISH	221
M.O.Yuldoshova	
HUDUDNING "YASHIL IQTISODIYOT" ASOSIDA RIVOJLANISHINI TADQIQ ETISH: KO'RSATKICHLAR TIZIMI VA BAHOLASH USULLARI	226
Shomirzayev Abdug'affor Abdujabbor o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SUV XO'JALIGI TIZIMIDAGI QAYTA TIKLANUVCHI HAVZALAR	231
To'rayev Rasul Nortoijevich, Seytov Aybek Jumabayevich, Uteuliyev Niyatbay Uteuliyevich, Haydarova Roziya Davronovna	
KORXONALAR IQTISODIY BARQARORLIGINING NAZARIY MODELLARI VA SINERGETIK YONDASHUV ASOSIDA BAHOLASH MEKANIZMLARI	236
Iminova Nargizaxon Akramovna	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIIYA SIYOSATI VA QIMMATLI QOG'OZLAR PORTFELINI BOSHQARISH STRATEGIYALARI	241
Abduvaliyev Sanjar Abdurahmonovich	
PAXTA VA MEVA-SABZAVOT YETISHTIRUVCHI FERMERLARDA TAVAKKALCHILIK XULQ-ATVORINING QIYOSIIY TAHLILI: ISTIQBOL NAZARIYASI ASOSIDA.....	249
Tadjiyev Abdusame Abduhamidovich	
ФОРМИРОВАНИЕ МАРКЕТИНГОВОЙ СТРАТЕГИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ	253
Алиев Абдулазиз Исмаилович, Кахрамонова Азиза Шухрат кизи	
QQS TIZIMI SAMARADORLIGINI XALQARO INDIKATORLAR ASOSIDA BAHOLASH	259
Eshkarayev Bobir Chariyevich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING INNOVATSION USULLARI	265
Tadjimirzayev Anvar Abduvoxidovich, Batirova Raxima Abdujabborovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEKANIZMINING AMALIY TAHLILLARI.....	273
Hamroyev Sherzod Axtamovich	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО СПРОСА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ МЕТОДОВ МАШИННОГО ОБУЧЕНИЯ В РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛЕ УЗБЕКИСТАНА	280
Тен Марина Владимировна	
O'ZBEKISTON SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH DASTURLARINING IMPORT O'RNINI BOSISHDAGI SAMARADORLIGI TAHLILI	287
Sobitova Ra'no Solidjonovna	



NEFT-GAZ LOYIHALARIDA DAVLAT VA INVESTOR MANFAATLARINI MUVOFIQLASHTIRISHNING FISKAL-BOJXONA MEXANIZMLARI.....	290
Mansurov Obid Zaynidinovich	
QURILISH KORXONALARI FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH INSTRUMENTLARI	296
Yahyoyev To'liq Ismatulla o'g'li	
QASHQADARYO VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TA'SIRI.....	300
Jahongir Ruziboyevich Qosimov, Narzullayeva Charos	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELINING SEKTORLAR KESIMIDAGI RISKLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	306
Norova Nozima Nabiyeвна	
AVTOMOBIL SANOATI KORXONALARIDA BREND STRATEGIYASINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY MODELLARI.....	312
Boboyev L Kadruxa Djuraxodjayevich	
HUDUD EKSPORT SALOHİYATINI STATISTIK TADQIQ ETISHDA RCA INDEKSIDAN FOYDALANISH.....	318
Xurramov Ramazon Allayor o'g'li	
СОВРЕМЕННЫЕ КОНЦЕПЦИИ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ УПРАВЛЕНИЯ СТРАТЕГИЕЙ БРЕНДОВ В АВТОМОБИЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	325
Бобоев Л Кадруха Джураходжаевич	
HUDUDLARDA UY-JOY QURILISHI JARAYONINI TASHKIL ETISHNING QONUNIYATLARI VA TAMOIYILLARI.....	331
Usmanov Mirumar Abdulla o'g'li	
OYNALI FASAD TIZIMLARINI MONTAJ QILISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	339
Inamov Boxodir Nizamovich, Ozodxo'jayev G'aybulla Sherzodxo'ja o'g'li	
KLASSIK SHIFRLASH ALGORITMLARINING XUSUSIYATLARINI NEYRON TARMOQ ORQALI O'RGANISH.....	344
Davlatov Mirzo-Ulug'bek Bobir o'g'li, Allanov Orif Menglimuratovich, Turdibekov Baxtiyor Baxodir o'gli	
АЛГОРИТМ АДАПТАЦИИ ПАРАМЕТРОВ СИСТЕМ ИДЕНТИФИКАЦИИ ДИНАМИЧЕСКИХ ОБЪЕКТОВ.....	350
Сидиков Исамиддин Хакимович, Алимова Гулчехра Рахимжоновна, Ибрагимов Беговот Шералиевич	
ELEKTRON HUKUMATNING BARQAROR RIVOJLANISHI: QOZOG'ISTON VA O'ZBEKISTON TAJRIBASINING QIYOSIY TAHLILI.....	355
Umarova Durdona Abdumannabovna	
UY-JOY FONDI BOSHQARUVINING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	360
Aminova Naima Umar qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJI VA UNI TARTIBGA SOLISHDA MUVOZANATLI REGULYATIV SIYOSAT YURITISH.....	365
Davlatov Ulug'bek Baxodirovich	
HUDUDIY SANOAT ISHLAB CHIQRISHNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI	370
Avliyaqulov Xudoyberdi	
O'ZBEKISTONDA AHOLINI UY-JOY BILAN TA'MINLASH DASTURLARIDA MAVJUD MUAMMOLAR.....	374
Xannarov Komiljon Karimovich	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATINING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH VA DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARINI MOTIVATSIYALASHGA OID TEXNOLOGIYALAR	380
Bekmurodov Navruz Ergashevich	



FORECASTING AND PROMISING DIRECTIONS OF INNOVATIVE INDUSTRIAL AND INVESTMENT DEVELOPMENT IN THE KASHKADARYA REGION	393
Sattorov Shohruh	
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПЫТАТЕЛЬНЫХ ЛАБОРАТОРИЙ НА ОСНОВЕ РАСШИРЕННОЙ РИСК-ОРИЕНТИРОВАННОЙ МОДЕЛИ С ВЕСОВЫМИ КОЭФФИЦИЕНТАМИ	400
Загидуллина Карина Рафаиловна	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ГРАМОТНОСТИ В РАЗВИТИИ ЖЕНСКОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА	405
Viktoriya Kan	
HUDUDLARDA SANOAT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH JARAYONLARINI STATISTIK BAHOLASH	410
Nizomov Maxmud Minovarovich	
ЭФФЕКТИВНОСТЬ И ПРАКТИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ МЕТОДОЛОГИИ SWOT-АНАЛИЗА ПРИ ФОРМИРОВАНИИ КОРПОРАТИВНОЙ СТРАТЕГИИ	414
Махмудов Суннатжон Абдужаббор ўғли	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARI BOSHQARUVI STRATEGIYALARINI SAMARALI TASHKIL ETISH	419
Ubaydullayev Muhammadjon Abdusamad o'g'li	
TRANSFORMATSION YETAKCHILIK VA XODIMLARNING INNOVATSION XULQ-ATVORI: KORPORATIV TASHKILOTLARDA EMPIRIK TADQIQOT	423
Alimov Bobirjon	
EKSPORTBOP QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI QIYMAT ZANJIRIDA LOGISTIKA XARAJATLARINI OPTIMALLASHTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	432
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li, G.M.Abdulxayeva	
ELEKTRON SAVDODA YASHIRIN IQTISODIY FAOLIYATNI QISQARTIRISHDA MOLIVAVIY NAZORAT MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH	437
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MAMLAKAT INNOVATSION FAOLLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLARNING NAZARIY VA USLUBIY TAHLILI	441
Azimov Bobir Fattohevich	
O'ZBEKISTON MAHALLIY BYUDJETLARINING O'ZIGA XOSLIGI VA UNING DAROMAD MANBALARINI KUCHAYTIRISH MEXANIZMINING ROLINI OSHIRISH MASALALARI	445
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
DAVLAT OLIY TA'LIM MUASSALARIDA MOLIVAVIY MUSTAQILLIK SHAROITIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH VOSITALARI	450
Adizov Bobir Baxtiyorovich	
SIRKULAR IQTISODIYOT SOHASIDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	457
Narzullayev Elmurod Shuxrat o'g'li	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA ETNOTURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI VA UNING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	462
Kunnazarova Orazxan	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA INVESTITSION FAOLLIK MEXANIZMI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	468
Asadova Shaxzoda Zabikhillo qizi	
MINTAQA IMIJI VA INVESTITSIYA OQIMLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	472
Ibodullayev Dilshod Ibragimovich	
INSON KAPITALI BARQAROR RIVOJLANISH MANBAI SIFATIDA	480
Alimova Oydin Baxtiyorovna	



STUDYING THE FACTORS INFLUENCING INNOVATIVE APPROACHES TO REGIONAL EXPORT EFFICIENCY	486
Qurbanov Feruz Baxramovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIGA XORIJIY INVESTITSİYALAR JALB ETISH MEXANIZMLARI	491
Xakimov Akbar Anvarovich	
XORIJIY DAVLATLARDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB QUVVATLASHNING ILG'OR TAJRIBALARI VA ULARNI MAMLAKATIMIZDA QO'LLASH XUSUSIYATLARI	496
Rajapov Xayrulla Bekdurdyevich, Atabayeva Mexribon Atabayevna	
ENHANCING LIQUIDITY MANAGEMENT EFFICIENCY IN JOINT-STOCK COMPANIES USING THE GEOMETRIC BROWNIAN MOTION (GBM) MODEL	503
Kurbonov Xayrilla	
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ НАЛОГОВОЙ СИСТЕМЫ УЗБЕКИСТАНА	508
Тажибаева Кызларгул Ажиниязовна	
YOSHLAR BANDLIGI VA JINOYATCHILIK O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNI TAHLIL QILISH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	514
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ	520
Зарекеев Ажинияз Абатович	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ МЕХАНИЗМОВ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	527
Некова Фатима Борисовна	
DAVLAT INVESTITSIYA SIYOSATINI MODERNIZATSIYA QILISH VA LOYIHALAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	533
Kenjaev Ikrom Ergashboevich	
BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHDA YASHIL INVESTITSİYALARNING XALQARO AHAMIYATI	536
Siddikov Anvarbek Mamasoliyevich	
"SANOAT 5.0 VA BIZNES JARAYONLARINI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI"	540
Lutpidinov Shuxrat Zakirdjanovich	
REINVENTING MANAGEMENT SYSTEMS TO DRIVE EFFICIENCY IN INDUSTRIAL ENTERPRISES	545
Kodirov Bekzod Khomidjonovich	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MOLİYAVIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISH SHAKLLARI	549
Primova Dilafuz To'liqinovna	
TO'QIMACHILIK SANOATINING MILLIY IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI, O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	556
Shoyimov Adiz Sadredinovich	

TO'QIMACHILIK SANOATINING MILLIY IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI, O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI

Shoyimov Adiz Sadredinovich

Termiz davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Mazkur ilmiy maqolada to'qimachilik sanoatining iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati, uning rivojlanish bosqichlari hamda zamonaviy sharoitdagi o'rni tahlil qilingan. Tadqiqotda tarmoqning nazariy asoslari, xususan, ishlab chiqarish omillari samaradorligi, qo'shilgan qiymat zanjiri, klasterlashuv, raqobatbardoshlik va innovatsion rivojlanish konsepsiyalari yoritilgan. O'zbekiston to'qimachilik sanoatining evolyutsion rivojlanish bosqichlari tizimli ravishda o'rganilib, uning xomashyo yetkazib berishga ixtisoslashgan modeldan yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulot ishlab chiqarishga o'tish jarayoni asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: to'qimachilik sanoati, qo'shilgan qiymat, klasterlashuv, raqobatbardoshlik, eksport salohiyati, innovatsion rivojlanish, sanoat siyosati, iqtisodiy samaradorlik, modernizatsiya, ishlab chiqarish zanjiri.

Abstract. This scientific article analyzes the economic and social significance of the textile industry, its stages of development, and its role in modern conditions. The study highlights the theoretical foundations of the industry, including the efficiency of production factors, the value-added chain, clustering, competitiveness, and concepts of innovative development. The evolutionary stages of the development of Uzbekistan's textile industry are systematically examined, and the transition from a raw-material-oriented model to the production of high value-added products is substantiated.

Keywords: textile industry, value added, clustering, competitiveness, export potential, innovative development, industrial policy, economic efficiency, modernization, production chain.

Аннотация. В данной научной статье проанализированы экономическое и социальное значение текстильной промышленности, этапы её развития, а также её роль в современных условиях. В исследовании раскрыты теоретические основы отрасли, в частности эффективность факторов производства, цепочка добавленной стоимости, кластеризация, конкурентоспособность и концепции инновационного развития. Эволюционные этапы развития текстильной промышленности Узбекистана системно изучены, а также обоснован переход от модели, ориентированной на поставку сырья, к производству продукции с высокой добавленной стоимостью.

Ключевые слова: текстильная промышленность, добавленная стоимость, кластеризация, конкурентоспособность, экспортный потенциал, инновационное развитие, промышленная политика, экономическая эффективность, модернизация, производственная цепочка.

KIRISH

Qadimdan buyon to'qimachilik insoniyat taraqqiyotida muhim iqtisodiy va ijtimoiy jihatdan ahamiyat kasb etib kelmoqda. Kiyim-kechak va turli maishiy to'qimachilik mahsulotlari aholi ehtiyojlarini qondiruvchi asosiy iste'mol mahsulotlariga kiradi. Tarixiy manbalarga ko'ra, mato ishlab chiqarish hunarmandchilikning eng qadimiy yo'nalishlaridan biri bo'lib, jamiyatning turmush darajasi va madaniy rivojlanish ko'rsatkichlari bilan chambarchas bog'liq holda shakllangan. Bugungi kunda esa to'qimachilik sanoati nafaqat yengil sanoatning yetakchi tarmog'i, balki global miqyosda milliardlab dollar qiymatiga ega bo'lgan sektor sifatida o'z darajasini saqlab kelmoqda. Birgina 2024-yilda global to'qimachilik bozorining qiymati taxminan 1,33 trillion dollarga yetgan.

Zamonaviy iqtisodiyot sharoitida sanoatni diversifikatsiya qilish, ichki ishlab chiqarishni chuqurlashtirish hamda aholi bandligini kengaytirish davlat siyosatining ustuvor vazifalaridan sanaladi. Bu jarayonda to'qimachilik tarmog'i xomashyoni qayta ishlashning to'liq siklini tashkil etish, qisqa muddatda tayyor mahsulot ishlab chiqarish va nisbatan yuqori rentabellikni ta'minlash imkoniyati bilan ajralib turadi. Masalan, 2024-yilda mamlakatimiz butun dunyo bo'ylab 55 ta davlatga umumiy qiymati 1,5 milliard dollar hajmdagi to'qimachilik mahsulotlarini eksport qilgan. Bu raqamlardan ko'rishimiz mumkinki, to'qimachilik sanoati iqtisodiy tizimda yuqori multiplikativ ta'sirga ega bo'lgan tarmoqlardan biridir. To'qimachilik sanoati dastlab qishloq xo'jaligi bilan uzviy bog'liq holda shakllangan, hozirgi kunda esa mustaqil, ko'p bosqichli va murakkab ishlab chiqarish tizimiga ega sanoat yo'nalishiga aylangan. Soha ip-kalava tayyorlash, gazlama to'qish, trikotaj va tikuvchilik mahsulotlari ishlab chiqarish, shuningdek, ularni qayta ishlash, qadoqlash va realizatsiya qilish jarayonlarini qamrab oladi. Shu sababli to'qimachilik sanoati ichki bozorni sifatli mahsulot bilan ta'minlash, import o'rni bosuvchi ishlab chiqarishni rivojlantirish hamda eksport salohiyatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.



MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

To'qimachilik sanoatining milliy iqtisodiyotdagi o'rni, uning o'ziga xos xususiyatlari va ilmiy-nazariy asoslari iqtisodiy adabiyotlarda keng o'rganilgan bo'lib, ushbu tarmoq sanoat ishlab chiqarishining muhim tarkibiy qismi sifatida baholanadi. Zamonaviy tadqiqotlarda to'qimachilik sanoati iqtisodiy o'sishni ta'minlovchi, bandlikni oshiruvchi va eksport salohiyatini kengaytiruvchi strategik tarmoq sifatida e'tirof etiladi [1].

Ilmiy manbalarda to'qimachilik sanoatining iqtisodiy tizimdagi o'rni asosan uning yuqori mehnat sig'imi, xomashyo bazasiga yaqinligi va keng iste'mol bozori bilan bog'liqligi orqali izohlanadi. Tadqiqotchilar ushbu tarmoqning rivojlanishi orqali qishloq xo'jaligi, transport, logistika va savdo kabi boshqa sohalar ham bevosita rivojlanishini ta'kidlaydilar [2]. Bu esa to'qimachilik sanoatini multiplikativ ta'sirga ega bo'lgan tarmoq sifatida tavsiflash imkonini beradi.

Xorijiy olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda to'qimachilik sanoatining o'ziga xos xususiyatlari sifatida ishlab chiqarishning bosqichma-bosqichligi, qiymat zanjirining kengligi va yuqori darajada diversifikatsiyalangan mahsulotlar ishlab chiqarilishi ko'rsatib o'tiladi [3]. Shu bilan birga, ushbu tarmoqning global qiymat zanjirlariga chuqur integratsiyalashgani uning raqobatbardoshligini oshirishda muhim omil sifatida qaraladi [4].

Ilmiy-nazariy yondashuvlarda to'qimachilik sanoatini rivojlantirishning asosiy konsepsiyalari sifatida sanoat klasterlari nazariyasi, innovatsion rivojlanish modeli va eksportga yo'naltirilgan strategiyalar keng qo'llaniladi. Xususan, klaster yondashuvi ishlab chiqarish, qayta ishlash va marketing jarayonlarini yagona tizimga birlashtirish orqali samaradorlikni oshirish imkonini berishi bilan izohlanadi [5].

Shuningdek, zamonaviy ilmiy ishlarda to'qimachilik sanoatining raqamli transformatsiyasi va "yashil iqtisodiyot" tamoyillariga moslashuvi alohida e'tibor markazida bo'lib, ekologik barqarorlikni ta'minlash, resurslardan samarali foydalanish va chiqindilarni kamaytirish masalalari muhim yo'nalish sifatida ko'rilmogda [6]. Bu esa tarmoqning uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi.

Mahalliy olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda O'zbekiston iqtisodiyotida to'qimachilik sanoatining o'rni, xomashyo bazasi va uni chuqur qayta ishlash masalalari keng yoritilgan. Ushbu ishlarda paxta xomashyosini qayta ishlash darajasini oshirish, tayyor mahsulot ishlab chiqarishni kengaytirish va eksportni diversifikatsiya qilish zarurligi asoslab berilgan [7].

Bundan tashqari, ayrim ilmiy manbalarda to'qimachilik sanoatining rivojlanishi bilan bog'liq muammolar, jumladan, texnologik ortda qolish, investitsiya yetishmovchiligi va yuqori raqobat sharoitida samarali boshqaruvning yetarli darajada shakllanmaganligi qayd etiladi [8]. Ushbu muammolarni hal etish uchun innovatsion yondashuvlar va zamonaviy boshqaruv usullarini joriy etish zarurligi ta'kidlanadi.

Shu bilan birga, mavjud ilmiy adabiyotlarda to'qimachilik sanoatining milliy iqtisodiyotdagi o'rni va uning ilmiy-nazariy asoslari yetarli darajada o'rganilgan bo'lsa-da, mazkur tarmoqning zamonaviy iqtisodiy sharoitdagi transformatsiyasi, raqamli iqtisodiyot bilan integratsiyasi hamda barqaror rivojlanish omillarini kompleks yondashuv asosida tadqiq etish zarurati saqlanib qolmogda [9].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotning metodologik asosini to'qimachilik sanoatining milliy iqtisodiyotdagi o'rni, uning o'ziga xos xususiyatlari hamda ilmiy-nazariy asoslarini o'rganishga qaratilgan zamonaviy iqtisodiy yondashuvlar tashkil etadi. Tadqiqotda tizimli, institutsional, qiyosiy hamda kompleks yondashuvlardan foydalanildi.

Tizimli yondashuv asosida to'qimachilik sanoati milliy iqtisodiyotning ajralmas tarkibiy qismi sifatida ko'rib chiqildi. Ushbu yondashuv orqali tarmoqning ishlab chiqarish, qayta ishlash, taqsimlash va iste'mol bosqichlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik hamda uning boshqa tarmoqlar bilan integratsiyasi nazariy jihatdan tahlil qilindi. Natijada to'qimachilik sanoatining iqtisodiy tizimdagi multiplikativ ta'siri asoslab berildi.

Institutsional yondashuv doirasida davlat siyosati, normativ-huquqiy baza, investitsiya muhiti va sanoat infratuzilmasining tarmoq rivojlanishiga ta'siri o'rganildi. Bu orqali to'qimachilik sanoatining barqaror rivojlanishini ta'minlashda institutsional omillarning o'rni va ahamiyati ochib berildi.

Qiyosiy tahlil usuli yordamida xorijiy mamlakatlar tajribasi va milliy amaliyot o'rtasidagi farqlar hamda o'xshashliklar o'rganildi. Ushbu usul orqali rivojlangan davlatlarda to'qimachilik sanoatining rivojlanish modeli, eksportga yo'naltirilgan strategiyalar va innovatsion yondashuvlar tahlil qilinib, ularni milliy sharoitga moslashtirish imkoniyatlari aniqlashtirildi.

Kompleks yondashuv asosida to'qimachilik sanoatining rivojlanishiga ta'sir etuvchi iqtisodiy, ijtimoiy, texnologik va ekologik omillar birgalikda tahlil qilindi. Bu esa tarmoqning barqaror rivojlanishini ko'p omilli jarayon sifatida baholash imkonini berdi.

Tadqiqotda ilmiy abstraksiya, mantiqiy umumlashtirish, tahlil va sintez usullaridan foydalanilib, mavjud ilmiy qarashlar tizimlashtirildi hamda to'qimachilik sanoatining ilmiy-nazariy asoslari aniqlashtirildi. Deduksiya va induksiya usullari yordamida umumiy nazariy xulosalardan kelib chiqib, milliy iqtisodiyot sharoitida tarmoqning o'ziga xos xususiyatlari asoslab berildi.

Shuningdek, klaster yondashuvi metodologik asos sifatida qo'llanilib, to'qimachilik sanoatida xomashyo yetishtirishdan boshlab tayyor mahsulot ishlab chiqarish va eksportgacha bo'lgan jarayonlarni yagona tizimga birlashtirishning nazariy afzalliklari yoritildi.

Mazkur metodologik yondashuvlar tadqiqotning ilmiy asoslanganligini ta'minlab, to'qimachilik sanoatining milliy iqtisodiyotdagi o'rni va rivojlanish xususiyatlarini chuqur tahlil qilish hamda ilmiy asoslangan xulosalar ishlab chiqish imkonini beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Milliy iqtisodiyotda tarmoqning ahamiyati bir nechta yo'nalishlarda namoyon bo'ladi. Birinchidan, to'qimachilik mahsulotlari aholi kundalik iste'mol savatining muhim qismini tashkil etadi. Ikkinchidan, soha ko'p mehnat talab qiluvchi yo'nalish bo'lgani sababli (xomashyo yetishtirishdan tortib tayyor mahsulot savdosigacha bo'lgan bosqichlarda minglab ish o'rinlari yaratiladi) keng ko'lamli bandlikni ta'minlaydi. Uchinchidan, tayyor mahsulot eksporti orqali valyuta tushumlari oshadi va mamlakatning tashqi savdo ko'rsatkichlari yaxshilanadi.

Odatda, to'qimachilik sanoatining nazariy asoslari ishlab chiqarish omillari samaradorligi, qo'shilgan qiymat zanjiri, sanoat klasterlari, raqobatbardoshlik va innovatsion rivojlanish konsepsiyalarini o'z ichiga oladi (1-rasm).



1-rasm. To'qimachilik sanoati rivojlanishining asosiy nazariy konsepsiyalari.¹

1-rasmda to'qimachilik sanoati rivojlanishining asosiy nazariy yo'nalishlari tizimli ravishda keltirib o'tildi. Keltirilgan yo'nalishlar o'zaro bir-biri bilan bog'liq bo'lib, tarmoqning barqaror va samarali faoliyat yuritishini ta'minlovchi tizimli mexanizmni shakllantiradi. Ishlab chiqarish omillari samaradorligi sanoatning iqtisodiy natijadorligini belgilovchi omil hisoblanadi. Mehnat unumdorligini oshirish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va resurslardan oqilona foydalanish mahsulot tannarxini kamaytirish hamda rentabellikni oshirishga qaratilgan. Bu, albatta, tarmoqning ichki barqarorligini mustahkamlaydi.

Qo'shilgan qiymat va klasterlashuv modeli ishlab chiqarish zanjirining chuqurlashuvini ta'minlaydi. Xomashyoni yetkazib berish bilan bir qatorda uni qayta ishlash va tayyor mahsulot holiga keltirish milliy iqtisodiyotda daromad hajmini ko'paytiradi. Klaster tizimi orqali ishlab chiqarish, qayta ishlash va eksport jarayonlarining integratsiyalashuvi iqtisodiy samaradorlikni sezilarli darajada oshiradi.

Raqobatbardoshlik va bozor mexanizmlari tarmoqning ichki va tashqi bozorlardagi mavqeini belgilaydi. Mahsulot sifati, dizayn, narx siyosati va marketing strategiyalari xalqaro talablarga moslashtirilgan taqdirdagina eksport salohiyati kengayadi.

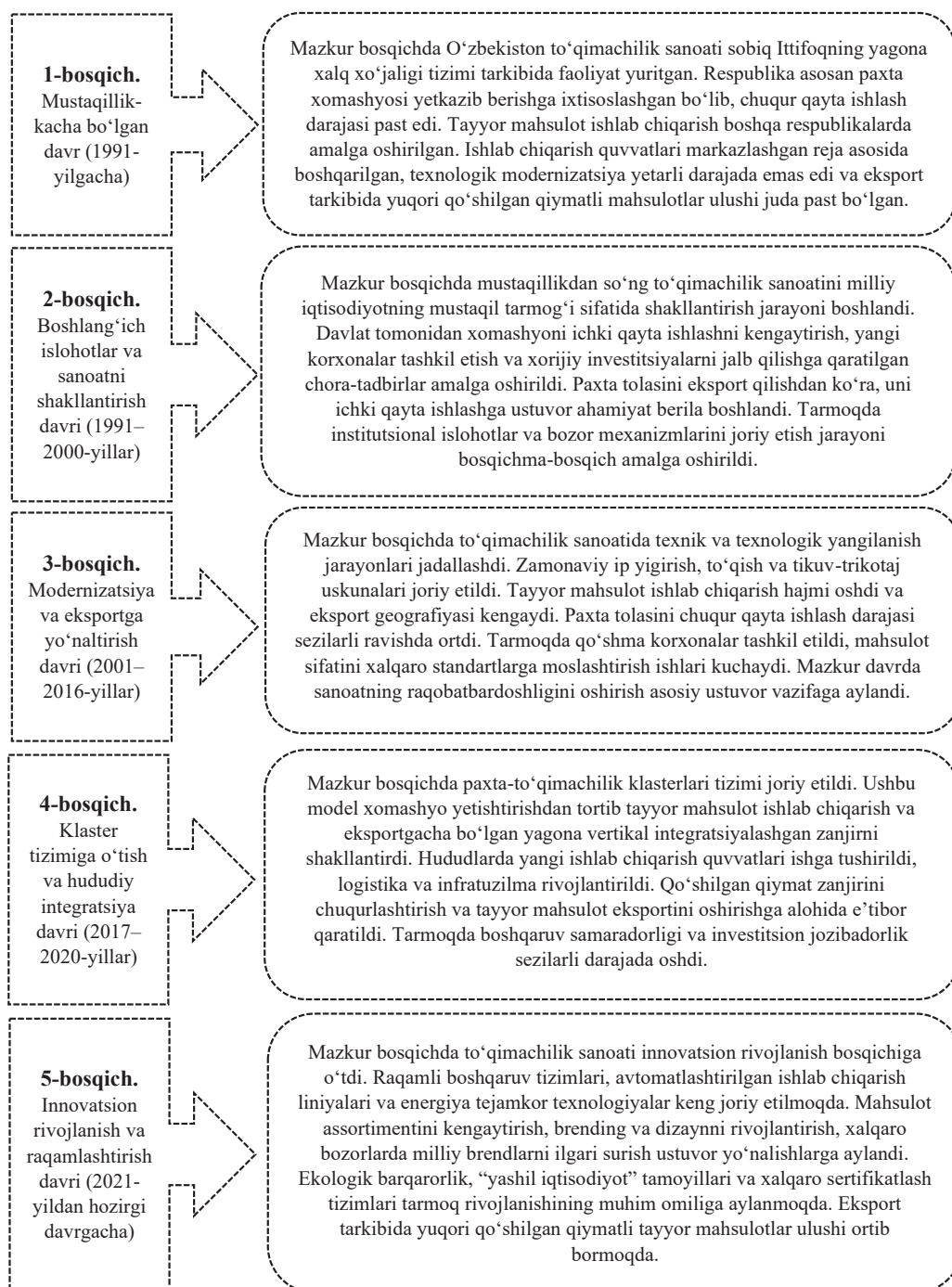
Innovatsion va barqaror rivojlanish yondashuvi zamonaviy bosqichda hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Raqamlashtirish, avtomatlashtirish va ekologik toza texnologiyalarni joriy etish nafaqat ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi.

1 Ilmiy izlanishlar asosida muallif ishlanmasi



Tarixiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda to'qimachilik sanoatining shakllanishi va taraqqiyoti izchil hamda evolyutsion xarakterga ega bo'lgan murakkab jarayondir. Tarmoq rivojlanishining har bir davrida uning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari, ishlab chiqarish quvvatlari hamda texnologik darajasi bosqichma-bosqich takomillashib borgan. Ayniqsa, xomashyoni qayta ishlash chuqurligining ortishi, modernizatsiya jarayonlari va bozor tamoyillarining joriy etilishi sohaning sifat jihatdan yangi bosqichga ko'tarilishiga olib kelgan.

Tadqiqotimiz davomida O'zbekiston to'qimachilik sanoatining evolyutsion rivojlanish bosqichlari xronologik izchillik asosida tasniflandi. Ushbu bosqichlar tarmoqning institutsional o'zgarishlari, ishlab chiqarish salohiyatining kengayishi hamda eksportga yo'naltirilgan modelga o'tish jarayonini yaxlit tizim sifatida qarash imkonini berdi. Mazkur tasnif orqali sohaning bugungi holatini chuqurroq anglash va istiqboldagi ustuvor rivojlanish yo'nalishlarini ilmiy asosda belgilash imkoniyati yuzaga keladi (2-rasm).



1-rasm. O'zbekiston to'qimachilik sanoatining bosqichma-bosqich rivojlanish jarayoni²

Tahlildan ko'rinadiki, mamlakatimizda to'qimachilik tarmog'i dastlab xomashyo yetkazib berishga ixtisoslashgan tizimdan boshlab, bosqichma-bosqich chuqur qayta ishlash, eksportga yo'naltirilgan ishlab chiqarish va klasterlashuv modeliga o'tish orqali sifat jihatdan yangi darajaga ko'tarilgan.

So'nggi yillarda Prezidentimiz Sh. Mirziyoyevning tashabbuslari bilan mamlakatimizda to'qimachilik sanoatini kompleks rivojlantirish, ishlab chiqarish jarayonlariga ilg'or texnologiyalarni keng joriy etish, korxonalar o'rtasida sanoat kooperatsiyasini mustahkamlash hamda tayyor mahsulotlar eksportini oshirish yo'nalishida tizimli islohotlar amalga oshirilmoqda. Tarmoqni xomashyo yetkazib berishga ixtisoslashgan modeldan yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulot ishlab chiqarishga yo'naltirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi.

Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 16-yanvardagi PF-6-sonli "To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatida qayta ishlash zanjirini rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi hamda 2024-yil 1-maydagi PF-71-sonli "To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini rivojlantirishni yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmonlari orqali to'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatining investitsion jozibadorligini va raqobatbardoshligini yanada oshirish mexanizmlar joriy etildi.

Mazkur farmonlar to'qimachilikda xomashyoni chuqur qayta ishlash ko'lamini kengaytirish, qo'shilgan qiymat zanjirini mustahkamlash va eksport salohiyatini yanada oshirishga qaratilgan. Yuqorida keltirilgan hujjatlar tarmoqning texnologik taraqqiyoti va iqtisodiy samaradorligini oshirishga xizmat qilib, milliy iqtisodiyotda to'qimachilik sanoatining roli va ulushini yanada kengaytirishga ko'maklashadi.

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, to'qimachilik sanoatini rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlarning samarali amalga oshirilishi tarmoq korxonalarining barqaror faoliyat yuritishini ta'minlab, ularning xalqaro qiymat zanjirlariga integratsiyalashuvini ham jadallashtiradi. Xususan, xomashyoni chuqur qayta ishlash, yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulot ishlab chiqarish hamda eksport geografiyasini kengaytirishga qaratilgan mexanizmlarning samarali joriy etilishi milliy ishlab chiqaruvchilarning global bozorlardagi raqobatbardoshligini oshirishga olib keladi.

Ilmiy manbalarda to'qimachilik sanoatini rivojlantirish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va hududiy sanoatlashuvni ta'minlash masalalari ko'plab xorijiy va mahalliy tadqiqotchilar tomonidan keng o'rganilgan. Xususan, J. S. Eshonqulov, G. R. Madraximova, S. Yuldashev, A. N. Kislyakov va N. A. Goncharov kabi olimlarning ilmiy ishlarida sanoat tarmoqlarining iqtisodiy samaradorligi, ishlab chiqarish zanjirini optimallashtirish hamda eksport salohiyatini kengaytirishning nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan. Ushbu tadqiqotlar to'qimachilik sanoatini modernizatsiya qilish, klasterlashuv modelini joriy etish va raqobat ustunligini shakllantirish mexanizmlarini ilmiy asoslashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Mamlakatimiz iqtisodchi olimlaridan J. S. Eshonqulov o'z ilmiy tadqiqotlarida yengil sanoat korxonalarining rivojlanish tendensiyalari hamda ularning iqtisodiy samaradorligini oshirish masalalarini ekonometrik modellashtirish asosida tahlil qilgan. Muallif yengil sanoat tarmog'ining rivojlanish jarayonini ko'p omilli tizim sifatida ko'rib, unda ishlab chiqarish natijalariga ta'sir etuvchi iqtisodiy va ijtimoiy omillarning o'zaro bog'liqligini ilmiy jihatdan asoslab bergan. Tadqiqot natijalarida ta'kidlanishicha, yengil sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishi bir qator muhim omillarga bevosita bog'liqdir. Jumladan, iste'molchilarning xarid qobiliyati va iqtisodiy salohiyati, aholining madaniy-ma'naviy qadriyatlari hamda didining shakllanishi, tashqi savdo operatsiyalarining samaradorligi tarmoq faoliyatiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, sohaning davriylik xususiyati, ya'ni mavsumiylik va talabning o'zgaruvchanligi ishlab chiqarish hajmi va mahsulot assortimentini doimiy ravishda moslashtirib borishni talab etadi. Olim, shuningdek, mahsulot nomenklaturasining tez yangilanishi, aylanma mablag'lar aylanish tezligi, xodimlarni moddiy rag'batlantirish mexanizmlaridagi farqlar hamda mehnat resurslarining tarkibiy tuzilishi kabi omillarga alohida e'tibor qaratadi. Ichki ta'minot zanjirining samarali tashkil etilishi va korxonalar biznes modelining bozor sharoitlariga tez moslashuvchanligi ham tarmoqning raqobatbardoshligini belgilovchi muhim omillar sifatida baholanadi³.

G. R. Madraximova tadqiqotlarida to'qimachilik sanoatini barqaror rivojlantirish uchun institutsional omillar, investitsion muhit, innovatsion faollik hamda eksport salohiyatini kengaytirish mexanizmlarini takomillashtirish zarurligini asoslaydi. Muallif metodologik jihatdan tarmoqni baholashda ko'rsatkichlar tizimini shakllantirish, iqtisodiy jarayonlarni modellashtirish va prognozlash usullaridan foydalanish muhimligini ta'kidlaydi. Shuningdek, to'qimachilik sanoatini hududiy rivojlantirish, klasterlashuv modelini qo'llash va ishlab chiqarish zanjirini chuqurlashtirish orqali yuqori qo'shilgan qiymat yaratish imkoniyatlarini ilmiy jihatdan asoslaydi⁴.

3 J.S. Eshonqulov // Yengil sanoat korxonalarini rivojlantirish va samaradorligini oshirishni ekonometrik modellashtirish (Qashqadaryo viloyati misolida) // diss. (PhD). i.f.f.d., Urganch, 2024 y.

4 G.R. Madraximova // To'qimachilik sanoati tarmog'ini iqtisodiy rivojlantirish metodologiyasini takomillashtirish // diss. (DSc). i.f.d. – Toshkent, 2024 y.



Mamlakatimiz olimlaridan yana biri S. Yuldashev o'z ilmiy izlanishlarida to'qimachilik korxonalarining ishlab chiqarish faoliyatini samarali tashkil etish masalalarini chuqur tahlil qilgan. Muallif, avvalo, sifatli va raqobatbardosh mahsulot ishlab chiqarishni korxona barqaror rivojlanishining asosiy sharti sifatida e'tirof etadi hamda bu jarayonni moliyaviy-iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan uzviy bog'liq holda o'rganadi.

Tadqiqotda to'qimachilik korxonalarining ishlab chiqarish jarayonini tashkil etishda mahsulot sifati ko'rsatkichlari, tannarx darajasi, rentabellik, foyda hajmi va aylanma mablag'lar samaradorligi kabi moliyaviy natijalarni ifodalovchi indikatorlarni kompleks baholash zarurligi asoslab berilgan. Muallif korxona faoliyatini faqat ishlab chiqarish hajmi bilan emas, balki iqtisodiy natijadorlik mezonlari orqali baholash lozimligini ta'kidlaydi.

Shuningdek, S. Yuldashev to'qimachilik korxonasining umumiy faoliyatini ko'p qirrali tizim sifatida ko'rib, unda ishlab chiqarish, boshqaruv, marketing, investitsiya, moliya, innovatsion rivojlanish hamda tashqi savdo yo'nalishlarida erishilgan natijalarni o'zaro bog'liq holda tahlil qiladi. Korxona samaradorligini baholashda mavjud resurslardan foydalanish darajasi, mehnat unumdorligi, kapital qo'yilmalar qaytimi va eksport salohiyatining o'sishi muhim mezon sifatida qaraladi. Olimning ilmiy yondashuvi to'qimachilik korxonalarining ishlab chiqarish faoliyatini tashkil etishda sifat menejmenti va moliyaviy-iqtisodiy tahlilning uyg'unligini ta'minlash zarurligini asoslab beradi⁵.

Xorijiy tadqiqotchilardan Kislyakov Aleksey Nikolayevich o'zining "Методология прогностического моделирования внешнеэкономической деятельности регионов" nomli asarida eksportga yo'naltirilgan tarmoqlarni iqtisodiy usullar asosida tahlil qilgan. Mazkur yondashuv to'qimachilik sanoati uchun ham dolzarb bo'lib, ayniqsa hududiy eksport salohiyatini baholash va tashqi savdo strategiyasini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Ushbu tadqiqot to'qimachilik sanoatida ishlab chiqarish, logistika va eksport bozorlarini o'zaro bog'liq tizim sifatida o'rganish imkonini beradi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, hududning tarmoq-savdo profilini shakllantirish eksport yo'nalishlarini aniqlash va innovatsion rivojlanish strategiyasini belgilashda muhim vosita hisoblanadi. Bu esa to'qimachilik sanoatining xalqaro bozorlardagi raqobatbardoshligini oshirish va istiqboldagi maqsadli ko'rsatkichlarni prognozlash imkonini beradi. Shuningdek, muallif mavjud prognozlash metodologiyalarining amaliy ehtiyojlarga to'liq mos kelmasligini ta'kidlab, tashqi iqtisodiy faoliyat ko'rsatkichlarini yanada aniqlik bilan bashorat qilish uchun ilmiy-uslubiy bazani takomillashtirish zarurligini asoslaydi⁶.

Goncharov Nikolay Alekseyevich tomonidan yozilgan "Инструментарий управления бизнес-процессами на предприятиях легкой промышленности" mavzusidagi ilmiy ishida yengil sanoat korxonalarida boshqaruv jarayonlarini takomillashtirishga qaratilgan nazariy va amaliy mexanizmlar kompleks ravishda asoslab berilgan. Tadqiqotda, ayniqsa, to'qimachilik korxonalarining barqaror rivojlanishini ta'minlashda biznes-jarayonlarni boshqarish vositalarining o'рни alohida tahlil qilingan.

Muallif tomonidan normativ-huquqiy, nazariy va amaliy manbalar asosida "barqaror rivojlanish", "sanoatning barqaror rivojlanishi" hamda "yengil sanoat korxonasining barqaror rivojlanishi" tushunchalariga aniqlik kiritilgan. Ushbu nazariy yondashuv asosida biznes-jarayonlarni boshqarish instrumentlarini monitoring qilish modeli ishlab chiqilgan. Mazkur model to'qimachilik sanoati sharoitida ishlab chiqarish jarayonlarining uzluksizligi va samaradorligini baholash imkonini beradi.

Tadqiqotning muhim jihatlaridan biri sifatida yengil sanoat korxonalarida biznes-jarayonlarni boshqarish uchun iqtisodiy instrumentlarning optimal konfiguratsiyasi taklif etilgan. Ushbu konfiguratsiya ishlab chiqarish jarayonlarining funksional xususiyatlari, boshqaruv vakolatlari, nazorat shakli va ko'lam hamda qo'llanish darajasiga asoslangan holda ishlab chiqilgan⁷.

Yuqorida keltirilgan ilmiy qarashlar tahlili shuni ko'rsatadiki, to'qimachilik sanoatini rivojlantirish masalasi turli metodologik yondashuvlar asosida o'rganilgan. Unda ishlab chiqarish samaradorligi, eksport salohiyati, biznes-jarayonlarni boshqarish, klasterlashuv hamda ekonometrik modellashtirish kabi yo'nalishlar alohida ahamiyat kasb etgan. Har bir olimning ilmiy xulosalari o'zaro uyg'un holda to'qimachilik sanoatini barqaror, raqobatbardosh va innovatsion rivojlantirishning yagona metodologik asosini shakllantiradi (1-jadval).

5 S.Yuldashev // To'qimachilik sanoati korxonalarining iqtisodiy ko'rsatkichlar holatini tahlili // Ilgor iqtisodiyot va pedagogik texnologiyalar. Ilmiy-elektron jurnal. №3-son 2025 y.-79-84-betlar.

6 А.Н.Кисляков // Методология прогностического моделирования внешнеэкономической деятельности регионов // диссертация 08.00.13, кандидат экономических наук, Москва 2024 г.

7 Н.А.Гончаров // Инструментарий управления бизнес-процессами на предприятиях легкой промышленности // диссертация, на соискание ученой степени кандидата экономических наук, Москва 2024 г.

1-jadval. To'qimachilik sanoatini rivojlantirish bo'yicha ilmiy qarashlar tahlili⁸

Tadqiqot-chilar	Asosiy ilmiy yondashuv	To'qimachilik sanoati uchun ahamiyati	Metodologik hissasi
J.S.Eshonqulov	Ko'p omilli ekonometrik model, bozor omillari ta'sirini baholash	Iste'mol talabi, mentalitet, tashqi savdo va resurs aylanishining tarmoq rivojiga ta'sirini aniqlash	Tarmoq rivojlanishini omillar tizimi asosida prognozlash metodikasi
A.N.Kislyakov	Graf usullari, tizimli yondashuv, savdo profilini shakllantirish	To'qimachilik eksport salohiyatini modellashtirish va bozor diversifikatsiyasi	Tashqi savdo aloqalarini prognozlashning kompleks metodologiyasi
N.A.Goncharov	Barqaror rivojlanish konsepsiyasi, iqtisodiy instrumentlar konfiguratsiyasi	To'qimachilik korxonalarida boshqaruv samaradorligini oshirish	Biznes-jarayonlarni monitoring qilish va iqtisodiy vositalarni tizimlashtirish modeli
G.R.Madraximova	Institutsional yondashuv, klaster modeli, indikatorlar tizimi	Tarmoqni strategik rivojlantirish va qo'shilgan qiymatni oshirish	Rivojlanish ko'rsatkichlari tizimini shakllantirish va baholash metodikasi
S.Yuldashev	Moliyaviy-iqtisodiy tahlil, sifat menejmenti	Mahsulot sifati va rentabellik o'rtasidagi bog'liqlikni asoslash	Korxona faoliyatini kompleks iqtisodiy baholash mexanizmi

Yuqorida tahlil qilingan ilmiy qarashlar shuni ko'rsatadiki, to'qimachilik sanoatini barqaror va raqobatbardosh rivojlantirish ko'p omilli, murakkab iqtisodiy tizimni chuqur ilmiy asosda boshqarishni talab etadi. Tarmoq faoliyati iste'mol talabi dinamikasi, eksport bozorlaridagi kon'yunktura, xomashyo bazasi, investitsion muhit, moliyaviy resurslar aylanishi hamda innovatsion faollik kabi omillar bilan o'zaro bog'liq. Shu sababli mazkur jarayonlarni oddiy statistik tahlil bilan emas, balki ekonometrik modellashtirish asosida baholash va prognozlash muhim sanaladi.

Ekonometrik yondashuv ishlab chiqarish hajmi, qo'shilgan qiymat, rentabellik, eksport tushumlari va mehnat unumdorligi kabi ko'rsatkichlarga ta'sir etuvchi omillarni miqdoriy jihatdan aniqlash imkonini beradi. Bu tarmoq rivojlanishining ichki qonuniyatlarini ochib berish, resurslardan foydalanish samaradorligini baholash hamda tizimli boshqaruv qarorlarini ilmiy asoslashga yordam beradi. Ayniqsa, tarmoqning asosiy ko'rsatkichlarini ekonometrik baholash va prognozlash iqtisodiy samaradorligini baholashda modellashtirish usullarining ahamiyati yuqoridir.

Shu nuqtai nazardan, to'qimachilik sanoatini rivojlantirish strategiyasini ishlab chiqishda ekonometrik prognozlash modellari asosiy metodologik vosita sifatida namoyon bo'ladi. Bunday yondashuv tarmoqning kelgusidagi o'sish sur'atlarini aniqlash, xavf-xatarlarni oldindan baholash hamda uzoq muddatli barqaror rivojlanishni ta'minlash imkonini beradi. Demak, to'qimachilik sanoatini modernizatsiya qilish va uning xalqaro bozorlardagi raqobatbardoshligini oshirish jarayonida ekonometrik modellashtirish ilmiy asoslangan boshqaruv qarorlarini qabul qilishning muhim instrumenti hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqotlar natijasida to'qimachilik sanoati milliy iqtisodiyotning muhim va strategik tarmoqlaridan biri ekanligi ilmiy jihatdan asoslandi. Ushbu tarmoq nafaqat sanoat ishlab chiqarish hajmini oshirish, balki bandlikni ta'minlash, eksport salohiyatini kengaytirish hamda hududiy rivojlanishni rag'batlantirishda muhim o'rin tutadi. To'qimachilik sanoatining o'ziga xos xususiyatlari — yuqori mehnat sig'imi, keng qiymat zanjiri va xomashyo bazasiga yaqinligi — uni iqtisodiy tizimda alohida ahamiyatga ega bo'lgan tarmoq sifatida namoyon etadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, to'qimachilik sanoatining samarali rivojlanishi innovatsion texnologiyalarni joriy etish, ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish, global qiymat zanjirlariga integratsiyalashuv va institutsional qo'llab-quvvatlash darajasiga bevosita bog'liq. Shu bilan birga, tarmoq rivojlanishida mavjud muammolar — texnologik ortda qolish, investitsiya yetishmovchiligi, raqobatning kuchayishi va ekologik talablarga moslashish zarurati — uni yanada takomillashtirishni talab etadi.

8 Ilmiy izlanishlar asosida muallif ishlanmasi



Yuqoridagi xulosalardan kelib chiqib, quyidagi ilmiy-amaliy takliflar ilgari suriladi:

To'qimachilik sanoatini chuqur qayta ishlashga yo'naltirish:

Xomashyo eksportini kamaytirib, yuqori qo'shilgan qiymatga ega tayyor mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish zarur.

Innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish:

Ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish, raqamli boshqaruv tizimlarini joriy etish va energiya tejamkor texnologiyalardan foydalanishni kuchaytirish lozim.

Klaster tizimini rivojlantirish:

Xomashyo yetishtirish, qayta ishlash va eksport jarayonlarini yagona tizimga birlashtirish orqali samaradorlikni oshirish maqsadga muvofiq.

Investitsiya muhitini yaxshilash:

Mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb etish uchun qo'shimcha rag'batlantirish mexanizmlarini joriy etish hamda infratuzilmani rivojlantirish zarur.

Kadrlar salohiyatini oshirish:

To'qimachilik sanoati uchun zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega mutaxassislar tayyorlash, kasbiy ta'lim tizimini takomillashtirish muhim ahamiyatga ega.

Ekologik barqarorlikni ta'minlash:

"Yashil ishlab chiqarish" tamoyillarini joriy etish, chiqindilarni kamaytirish va resurslardan samarali foydalanish bo'yicha chora-tadbirlarni kuchaytirish lozim.

Eksport salohiyatini oshirish va diversifikatsiya qilish:

Yangi bozorlarni o'zlashtirish, milliy brendlarni rivojlantirish va xalqaro standartlarga mos mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish zarur.

Xulosa qilib aytganda, to'qimachilik sanoatini ilmiy asosda rivojlantirish, uning o'ziga xos xususiyatlarini inobatga olgan holda kompleks yondashuvni qo'llash orqali milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishini ta'minlash va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshlikni oshirish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. UNIDO. Industrial Development Report 2022. – Vienna, 2022.
2. World Bank. Textiles and Apparel Sector Development. – Washington, DC, 2022.
3. OECD. Global Textile Industry Trends. – Paris, 2023.
4. WTO. World Trade Report 2022. – Geneva, 2022.
5. Porter, M. E. Clusters and the New Economics of Competition // Harvard Business Review, 2021.
6. Ellen MacArthur Foundation. Sustainable Textiles and Circular Economy. – 2022.
7. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. Sanoat statistikasi hisobotlari. – Toshkent, 2023.
8. Asian Development Bank. Textile Industry and Competitiveness in Asia. – Manila, 2022.
9. McKinsey & Company. The State of Fashion 2023. – New York, 2023.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**





+998 93 718 40 07



<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>



t.me/yait_2100